

Utrecht, 8 juli 2012

Overdenking

Het westers superioriteitsgevoel is historisch gezien een vergissing.
Dit was de conclusie van een column vorige week in mijn krant met als kop:
de toekomst is aan Azië, economisch en religieus.
China is uiterlijk in 2030 de belangrijkste economische wereldmacht.
De prognose op religieus gebied is minder uitgesproken.
Wel komen de oude tradities van wijsheid uit China steeds sterker in beeld.
Dat geldt ook voor het Taoïsme. zoals dat o.a. vanuit de geschriften van de
mysticus Lao Tsu is overgeleverd.
Het kleine boekje Tau Teh Tsjing, toegeschreven aan de mysticus Lao Tsu uit de
6^e eeuw voor Chr. bestaat uit 82 spreuken. Het is naast de bijbel een van de
meest vertaalde religieuze boeken van onze beschaving.

De titel betekent letterlijk- het boek over de innerlijke kracht.

De teksten gaan over het oerprincipe van het leven- de Tau
en over het leven zelf.

In mijn nieuwe gemeente verbinden we ons ook met deze rijke traditie.
We hebben gesprekken over de betekenis van de oude teksten en onderzoeken
of we opnieuw verbinding kunnen maken met de traditie van de bijbel.

Blijven de grote religieuze tradities in hun eigen cultuur staan of...

en dan wordt het spannend:

of zijn er dwarsverbanden, herken ik ook daar sporen van de Geest. Anders
gezegd:

Hoever reikt de prachtige zinsnede uit de nieuwe Remonstrantse belijdenis:

"De Geest die al wat mensen scheidt te boven gaat en hen bezielt tot wat heilig
is en goed"...

Wat is de reikwijdte van de Geest, waarvan wij geloven dat zij zweeft over de
oerwateren?

Nu onze wereld steeds kleiner wordt- aangeduid met Global village, is het in mijn
optiek een uitdaging de grote godsdiensten in hun onderlinge betrokkenheid te
zien en te ervaren.

Waarbij ik dan meteen roep: maar we gaan er geen soep van maken.

Ik ben gek op soep maar zie wel graag wat de ingrediënten terug.

Voor de moderne zoeker naar zin en samenhang is de keuze op de reli markt
ongekend, grenzeloos.

Wat is voor mij een goed kompas dat past bij mijn biografie?

Ieder heeft eigen bagage in zijn rugzak, ieder een eigen, unieke religieuze
biografie. Het is een zaak van jou eigen hart.

Want het gaat om jou zoektocht.

Een paar weken geleden- had ik een boeiend gesprek.

Zij was opgevoed in de gereformeerde traditie van de kerk.

Ik werd aangesproken op mijn sympathie voor het Taoïsme. Zij kon dit niet
volgen. Dat was vroeger toch afgoderij.

Het blijft ver weg allemaal. Het wordt me niet eigen.

Toch voel ik een verlangen naar die ruimte waar het over gaat.

Wat zou het mij goed doen als alles ging stromen.

Er sprak heimwee uit haar verlangen naar die ruimte.

Alsof we het allemaal al weten.

Alsof dat gevoel van verbinding en van ruimte ergens al in ons leven ligt
opgeslagen.

Het is er maar je kunt er vaak niet echt bij. Er is verlangen en heimwee.
Vaak moet je wachten, lang wachten in je leven.
Het gesprek ging nog verder: in de bijbel staat dat het je gegeven wordt?
Jezus zegt toch ook tegen zijn leerlingen: Ontvangt de heilige Geest.
Ja, antwoordde ik. Het wordt je gegeven.
Sterker nog het is er al maar het kan zijn dat je het nog niet hebt opgemerkt.
En mijn gedachten dwaalden af naar de bekende tekst,
De parel uit het Mattheüs evangelie genoemd:
"Komt tot mij allen die vermoeid en belast zijn.
En ik zal U rust geven.
Neemt mijn juk op U en leert van mij"...
Het gesprek had een open eind...
Ja, het wordt je gegeven en tegelijk zijn we uitgenodigd om te leren.
Die twee horen bij elkaar.
Wat valt er dan te leren?
Ik neem u mee in een droom die ik kort na dit gesprek had.
Ik weet niet meer precies waar het was maar ergens tussen de avondnevel van
een na zomerse dag zag ik een klein oud houten gebouw liggen.
Toen ik eromheen liep bleek het een school te zijn.
School van Jezus, stond er boven.
Er waren verschillende lokalen. Ik liep door een oude gang met de houten vloer.
In het eerste vertrek zaten kinderen in volkomen stilte te lezen, ieder in een
eigen boek. Ik kon net iets van een titel lezen: vertrouwen, aandacht, helpen.
Maar ook iets van: hoe reis ik door de tijd?
Verder: zag ik het woord verlangen. De kinderen zaten gewoon achter elkaar.
Er was geen docent. Er heerste een rustige, ietwat bezonken sfeer.
Zachtjes liep ik verder. In een volgend lokaal stonden alleen maar schoenen.
Leerschool voor gebed las ik ergens. Niemand te zien.
Verder dwaalde ik – en las ergens: stage – een laatste aflevering van
straatnieuws, krant voor daklozen, aantekeningen... ik kon het niet goed lezen.
Alle leerlingen waren kennelijk ergens in het leven aan het werk.
De volgende ruimte was helemaal leeg.
Het was de z.g. Jezus ruimte.
Een leeg lokaal. Ik deed voorzichtig de deur open, een warme stroom van
onzichtbare energie kwam naar mij toe. Haast te sterk, mijn hart deed pijn.
Ik deed de deur weer dicht. En daar achter was het muziek en danslokaal.
Hier werd hard gewerkt... gezweet, gelachen en gezongen.
Ik dwaalde verder, de school achter mij en liet mij weer opnemen in de
nevels van de vroege nacht.
De volgende dag bleef het beeld met me meegaan.
De aparte lokalen leken mij verschillende aspecten van hetzelfde.
School van Jezus, wat leert hij ons?
Er is kennelijk een manier van leven waardoor alles lichter wordt.
Alsof de lucht opklaart.
Het is niet moeilijk of zwaar. Je hoeft jezelf niet af te matten.
Ik zal U rust geven- in het Grieks staat hier anapausis.
Daar horen we het woord pauze in.
Een onderbreking zoals de leerlingen op school pauze hebben.
Rust nemen. Met zijn hele leven verwijst Jezus naar die onderstroom van het
leven, waar we vanaf het begin al mee vertrouwd zijn.
Een onderstroom van anapausis, van eeuwige rust.

Jezus leert ons in verbinding te komen met die grote rust, veld van vrede.
Gebied van de Geest, die het leven draagt.
Sterker nog, hij is die vrede, voor hem overgeleverd uit de heilige boeken van de Thora- waar de weg naar het leven in wordt onderwezen.
Met de ultieme woorden- heb je naaste lief als jezelf.
Hijzelf is een kostbaar kompas. Er zijn meer wegen onderwezen die leiden naar dit ultieme veld van rust, van pauze.
Ieder gaat een eigen weg, ieder vult zijn rugzak met unieke ervaringen als leermomenten die het leven ons zomaar geeft.
Ieder van ons krijgt les in het leven door het leven zelf.
Ieder verblijft in weer een ander lokaal, soms maar heel even. We zijn het ons te weinig bewust hoe vaak we van het ene lokaal naar het andere, soms het volgende gaan. En er zijn talloze leslokalen in de onzichtbare wereld van de geest met allemaal verschillende docenten.
Niet in een klassieke opstelling van hiërarchie maar onderling. Het meest leren wij van elkaar. Voor wie het zien wil: In dat krachtveld wat er tussen mensen kan gebeuren. Daar zijn wij gids voor elkaar, leerling en meester tegelijk.

Ik herinner mij een ander gesprek, het is lang geleden.
Haar zoon zou gaan sterven en zij vroeg mij:
heb je een aanbeveling voor een goed boek hierover?
Nee, antwoordde ik. Het leven zelf is het beste boek dat ik je kan aanraden.
Met al zijn pijn en moeite. En tegelijk verwees ik toen naar die innerlijke ruimte waar de bron van het leven te vinden is. Het is een lege ruimte.
In de school van mijn droom was er een leeg lokaal:
Jezus ruimte- stond er boven de deur. Er was niemand, geen spullen, geen enkele aanwijzing. Maar bij het openen van die ene deur stroomde er een warme golf van liefdevolle energie naar mij toe.
Wonderlijk, vreemd en tegelijk zo vertrouwd dat het mij ontroerde.
"Komt tot Mij allen die vermoeid en belast zijn en ik zal U rust geven:
neemt mijn juk op U en leert van mij
want ik ben zachtmoedig en nederig van hart."
De leerlingen van Jezus worden uitgenodigd om zijn school binnen te gaan.
De lessen in zachtmoedigheid en nederigheid geven nieuwe levenskracht.

Het betekent niet dat je over je heen moet laten lopen maar dat je anders in je eigen leven komt te staan. Open naar die lege ruimte.
In verbinding met de bron.
In een open ziel kan de ultieme levenskracht, de Tau binnenstromen.
In dat gebied, waarvan het lege lokaal een beeld is, daar voorbij aan de verschillende tradities- vinden we de bron.
De bron van het begin, die we als herinnering met ons meedragen in een oeroud verlangen naar verbinding en naar overgave.
De grote mysticus Eckehart zegt hierover:
"Laat U dit gezegd zijn: leeg zijn van al het geschapene heet vol zijn van God.
Vol zijn van al het geschapene heet leeg zijn van God".
Woorden wijzen de weg alleen wanneer je zelf bereid bent een weg te gaan, van het ene lokaal naar het andere- niet in ene bepaalde volgorde maar wel in een proces van wijzer en dieper doordringen in het mysterie van het leven.

Vanmorgen krijgen we een tekst aangeboden uit de Chinese traditie van het Taoïsme, uit de Tau Teh Tsjing. Waanzinnig diepe teksten, ook volgens Joost Bottema met nieuwe boekje: Nieuwe Chinese plantenkunde. Het is net uit. Deze oude overlevering geeft heldere lessen.

Gematigd- in het leven staan, houdt de verbinding open naar de anapausis, naar de pauze, naar de ultieme rust, de bron die het leven draagt. Het is leven in verbinding met de Tau.

Het kenmerk van een gematigd mens

Is vrijheid voor de eigen ideeën

Verdraagzaamheid als de lucht,

Alles doordringend als zonlicht.

Stevig als een berg.

Soepel als een boom in de wind,

Heeft hij geen bestemming

En maakt gebruik van alles

Wat het leven hem toevallig

Op zijn weg brengt.

Niets is onmogelijk voor hem

Omdat hij dingen heeft afgeschaft,

Kan hij zorgen voor het welzijn van de mensen

Zoals een moeder zorgt voor haar kind.

Deze tekst ligt in het verlengde van de kostbare woorden van Jezus.

Omdat hij dingen heeft afgeschaft kan hij zorgen voor het welzijn van de mensen.

Dingen afgeschaft- betekent niet langer vastzitten aan je eigen materiële omgeving, waarvan je denkt dat dit je gelukkig maakt.

De clou is dat deze weg je uit de verbinding haalt.

Je raakt het spoor van de Geest kwijt.

Waar je de verbinding met de ander vanuit je hart aangaat, zonder eigen belang- daar stroomt de levensgeest, daar gebeurt God.

Daar ga je aanvoelen war er met dat ene lege lokaal is bedoeld.

Het verwijst naar een gebied in jezelf, misschien nog onbekend.

Een gebied waar je zelf bij de bron kunt komen.

Jijzelf hebt de sleutel in je hand om dit lege lokaal, binnen te gaan.

In de bijbel wordt het aangeduid met het koninkrijk van God.

Er is een manier om in het leven te staan, waardoor datgene wat zwaar is, lichter wordt.

Een gebied voorbij aan angst en pijn., waar tranen worden gedroogd.

In de christelijke overlevering is Jezus zelf die ruimte.

Mensen, overal vandaan, rijk en arm, geleerd en van de straat, werden naar hem toegeroepen, als naar een magneet.

Omdat hij refereerde aan iets wat diep in onszelf verscholen ligt.

Hij bracht het naar de oppervlakte, maakte zichtbaar hoe een mens echt gelukkig kan worden. De woorden uit Mattheüs staan vanmorgen naast de tekst van Lao Tsu. Zij wijzen de weg naar die lege ruimte van liefde en kracht: het ene lege lokaal, de Jezus ruimte.

Komt allen die vermoeid en belast zijn en ik zal u rust geven.

Neemt mijn juk op u en leert van mij

want ik ben zachtmoedig en nederig van hart.

En u zult rust vinden voor uw ziel. Want mijn juk is zacht en mijn last is licht....

